

POST 1- HAGEHUMLE

Bildet er tatt av Arnstein Staverløkk. Utgiver Norsk institutt for naturforskning.

Humleorientering – Hagehumle

Har du sett en humle summe fredelig rundt i hagen? Kanskje var det nettopp en hagehumle! Hagehumlen tar nemlig gjerne turen innom hagene til folk. Det er ikke oss mennesker den ønsker å besøke, men blomstene vi har i bedene våre.

Hagehumlen har tre farger på kroppen sin; gul, svart og hvit.

Som andre humler har den også masse pels på kroppen og den er litt tykk. Om du ser godt etter kan du også se at den har to antenner på hodet, fire vinger og seks bein.

Hagehumlen har også en skikkelig lang tunge, men den er det ikke alltid så lett å få øye på for oss mennesker. Om du ser godt etter når humla sitter på en blomst, kan du om du er heldig seg at hun strekker ut den lange tungen sin.

Konkurransespørsmål: Er humler bier?

POST 2- ARTER

Bildet er tatt av Monica Marcella. Det er en steinhumle.

Humleorientering – Arter

Visste du at hagehumla bare er en av mange typer humler? På samme måte som vi har båtis, krone-is og lollipop, har vi også mange ulike humler som jordhumle, steinhumle og kysthumle. I Norge har vi hele 35 forskjellige humler, disse kaller vi arter.

Det kan være litt vanskelig å skille humlearter fra hverandre, men det er absolutt mulig om du vet hva du skal se etter. Det er ikke høflig å stirre på rumpene til andre, men når det kommer til humler så er rumpa et smart sted å ta en titt for å hente informasjon.

Rumpene til de ulike artene har nemlig ulike farger og striper. En humle det er ekstra enkelt å gjenkjenne er steinhumla. Den kjenner du igjen på den knallrøde rumpa. Resten av kroppen er helt svart.

På denne plakaten [\[link\]](#) finner du oversikt over alle humlene våre. Finner du noen som ligner?

Konkurransespørsmål: Hvilken av disse humleartene finnes i virkeligheten?

- Svar alternativ 1: Spionhumle
- Svar alternativ 2: Skurkhumle
- Svar alternativ 3: Tyvhumle

POST 3- ER HUMLA FOR TYKK TIL Å FLY?

Bildet er tatt av Julia Hofmann.

Humleorientering – Humlas flygeevne

Har du hørt onde tunger si at humla er for tykk til å kunne fly? Men så vet hun det ikke, så hun flyr likevel? Det er selvfølgelig bare tull og tøys. Humla er nemlig skikkelig flink til å fly.

Riktignok er hun stor og tung i kroppen, men vingene er laget på en måte som gjør at vekten til humla ikke blir et problem. Vingene er ru og bøyelige, og humla beveger dem i et åttetallsmønster. Ikke opp og ned slik som fugler. Åttetallsmønsteret gjør at det skapes små luftvirvler under vingene som gir humlene skikkelig god fart både oppover og fremover. Kan du forsøke å bevege armene dine som et åttetall?

Vingene slår også hele 200 slag i sekundet! Det er superraskt! Dette vanvittige tempoet gjør faktisk at humlene har høyere fart på vingene (turtall) enn en racerbil. Det skulle de vist de som gjør narr av humlenes flygeevne.

Konkurransespørsmål: Hvor mange vinger har en humle?

POST 4 – BLOMSTERENG

Bilde av blomstereng.

Humleorientering – Blomstereng

I blomsterenga er det masse mat for humlene. Humlene er nemlig veldig glade i blomster. På samme måte som deg, er også humlene veldig glad i søtsaker. I blomstene finnes det noe som heter nektar og det inneholder masse deilig sukker. Humlene slurper i seg nektaren og fyller magen med energi.

I blomsterenga er det mange ulike typer blomster, så der er det noe for enhver smak. Ulike humler kan nemlig like litt ulike typer blomster.

En blomst man kan finne i blomsterenga er rødkløver. Det er ikke bare kuer som er skikkelig glad i denne blomsten. Også mange humler har den som en favoritt. Ikke overraskende er for eksempel kløverhumla skikkelig glad i kløverblomster. Hva ville ditt navn vært om du var oppkalt etter favorittmaten din?

Konkurransespørsmål: Kan du finne navnet på en av blomstene som ofte finnes i blomsterenga?

POST 5 – POLLINERING

Bildet er tatt av Monica Marcella

Humleorientering – Pollinering

Pollinering-hva-for-noe? Pollinering er et litt rart ord. Har du hørt om dette før?

Blomstene hjelper som du vet humlene med mat, og som takk hjelper humlene blomstene tilbake. Det blomsten trenger hjelp til er å få spredd et støv som heter pollen.

Vi mennesker kan bevege oss fritt rundt når vi leter etter en kjæreste vi kan lage en familie med. For planter er ting litt mer komplisert. Planter står jo tross alt bomfast i bakken med røtter. De kan derfor ikke vandre ut på partner-jakt.

Blomstens barn er frø, og for å lage frø må pollenet flytte på seg. En blomst er derfor avhengige av at *noe* eller *noen* flytter deres pollen over til en annen blomst. Og det er akkurat denne flytteprosessen humler hjelper blomstene med. Humler frakter nemlig pollen på kroppen sin når de flyr fra blomst til blomst for å samle mat.

Det er dette som kalles pollinering.

Konkurransespørsmål: Hvordan farge kan det være på pollenstøvet? Obs! Her kan det være flere riktige svar.

POST 6 – HUMLEFAMILIEN

Bildet er tatt av Monica Marcella.

Humleorientering – Humlefamilien

Humler bor sammen i familier. Sjefen i familien er **humledronningen**. Humledronningen legger mange egg. Disse eggene blir etter hvert til larver som forpupper seg, og igjen blir til humler. På våren blir alle eggene dronningen legger til **arbeiderhumler**. Alle arbeiderhumlene er jenter, og siden de er i familie, så er de søstre. Disse arbeiderhumlene er veldig flittige, og det er for det meste de som hjelper blomstene med pollineringen.

Det er et familiemedlem til og det er **hannhumlen**. Hannhumlene flytter ut så snart de er voksne. De har ikke lyst til å bli boende hjemme, men flyr ut på jakt etter en kjæreste. Disse hannene er litt kresne og vil ikke ha hvem som helst. De vil bare bli kjæreste med de **nye humledronningene** som klekker på høsten. De lager så sin egen familie, men barna deres blir ikke født før neste vår. Det ville vært alt for kaldt å være humle midt på vinteren. Derfor graver de nye humledronningene seg ned under bakken, med magen full av egg, og venter på vårsola.

Konkurransespørsmål: Hvor mange humler bor det i et bol?

- Svar alternativ 1: 1-5 humler
- Svar alternativ 2: 10-300 humler
- Svar alternativ 3: over 1 000 humler.

POST 7 – GJØKHUMLER

Bilde av en steingjøkhumle. Tatt av Eivind Nitter.

Humleorientering – Gjøkhumler

Du har kanskje hørt om gjøken som legger egg i andre fuglers reir? Det er lompen oppførsel for gjøken får da andre fuglemammaer til å mate og ta seg av fugleungene sine.

Men du visste kanskje ikke at det finnes noen humlearter som gjør nesten den samme – disse kaller vi gjøkhumler.

Gjøkhumlene legger eggene sine i bolet til en annen humleart. Da sniker gjøkhumla seg inn i et bol, legger noen egg, og forter seg ut før hun blir sett. Disse eggene tror arbeiderhumlene at er fra sin egen dronning, og behandler dem som sine søstre.

Gjøkhumlene har også en litt mer dramatisk måte å legge igjen eggene sine på. Da presser hun seg inn i bolet og starter en slåsskamp med dronningen som bor der fra før. Gjøkhumlene er rustet for kamp og de har harde, beskyttende plater på kroppen som en liten rustning. Om gjøkhumla vinner kampen jager hun dronningmoren fra bolet sitt. Når dronningmoren er jaget bort er det bare arbeiderhumler igjen. Gjøkhumlene overlater eggene sine med dem. Så stikker hun av gårde selv. Ganske frekt ikke sant? Nå er det de foreldreløse arbeiderhumlene som må ta seg av barneoppdragelsen av gjøkhumlelarvene.

Konkurransespørsmål: Er gjøkhumlene større, mindre eller like store som andre humlearter?